

SCOTT - SEEING LIKE A STATE

Algemene stelling: De staat heeft geprobeerd haar samenleving 'leesbaar' te maken om het land efficiënter te kunnen besturen. De staat heeft veel van haar onderdanen daarop gedwongen deel te nemen aan deze leesbare samenleving, waarbij geen aandacht werd besteed aan de lokale, praktische kennis van diverse sociale groepen. Veel van de grote staatsacties ter verbetering van de kwaliteit van leven van de burgers zijn daardoor tragisch mislukt.

4 voorwaarden voor een sterke staat:

1. **Transformatieve simplificaties van de staat:** het leesbaar maken van natuur en gemeenschap;
2. **High-modernist ideology:** optimistische zelfverzekerdheid m.b.t. technologische vooruitgang, het overmeesteren van de natuur en de ontwikkeling van wetenschap. In eerste instantie zeer grootschalig en visueel van karakter (moderne steden).
3. **De aanwezigheid van een machtige, autoritaire staat die de ideologie in de praktijk brengt.** Vaak het product van sociale onrust en revolutie (oorlog).
4. **De aanwezigheid van een machteloze bevolking die niet in staat is om tegen de plannen in opstand te komen.**

High modernism: een sterke versie van het geloof in wetenschap en technische vooruitgang dat geassocieerd is met de industrialisatie in West Europa en Noord Amerika vanaf ong. 1830 tot de Eerste Wereldoorlog. In het centrum was een supreme self-confidence over een continu lineaire vooruitgang, de ontwikkeling van wetenschappelijk en technische kennis, de uitbreiding van productie, de rationele ontwerp van sociale orde, de groeiende satisfaction van menselijke behoefte en een steeds groter wordende controle over de natuur

3 voorwaarden voor Falen heeft met 3 dingen te maken:

1. **hechting privaat gebied**, mensen hebben behoefte aan dingen die van zichzelf zijn.
2. **liberale politieke economie**, vrije markt een beetje laten gaan, is een grote groep gebleven.
3. **opstand en bescherming**, namen zichzelf in beschermen (rookverbod).

Simplificaties:

- (1) leveren de capaciteit voor grootschalige veranderingen; de ideologie
- (2) levert het verlangen; de macht en autoriteit
- (3) bieden de besluitvaardigheden om te handelen en de bevolking
- (4) biedt de 'vlakke' sociale ondergrond waar de praktijk op gebouwd kan worden.

Scott benadrukt dat 'simplificatie' niet gelijk staat aan 'vereenvoudiging' in de kwalitatieve zin des woords. In plaats daarvan bestaat het begrip uit **twee 'voorwaarden'**:

1. Er moet sprake zijn van een synoptische kijk op de samenleving. Om dit te verwezenlijken moeten bepaalde aspecten van de samenleving hun uniekheid ('particularity') verliezen.
2. Het groeperen van deze synoptische feiten resulteert vaak in het bewust negeren van details.

Scott veroordeelt het concept van simplificatie dus niet; hij stelt zelfs dat "no administrative system is capable of representing *any* social community except through a heroic and greatly schematized process abstraction and simplification". Hij tekent daarbij aan dat het ook nooit het doel is geweest van de staat om alle sociale aspecten te beschrijven. Scott maakt onderscheid tussen **capacity** en **purpose**:

- * **capacity** = de staat kan simpelweg geen volledig overzicht geven van de samenleving in al haar variatie
- * **purpose** = dit overzicht is ook niet het doel; alleen de feiten die van nut zijn voor het staatsbestuur (belasting door identificatie, het verdelen van landbouwgrond, etc.) worden gebruikt.

Schematisering / simplificatie van de sociale realiteit is dus noodzakelijk om een staat efficiënt te besturen en om de welvaart van de burger te doen toenemen, maar functioneert (functioneerde) lang niet altijd zoals zou moeten.

In de introductie formuleert Scott een zekere tegenstelling tussen **legibility** (leesbaarheid) enerzijds en **metis**, oftewel praktische, lokale kennis anderzijds.

Lokale kennis is duidelijk voor de mensen die er mee werken. Kennissystemen zijn altijd doolhoven voor mensen die er niet mee werken.

Universeel vs Lokaal:

- * universele code is niet contextueel bepaald, dus niet altijd lokaal accuraat. Lokale kennis is niet perse beter.
- * Universele code is minder flexibel.
- * Lokale & universele informatie ontoegankelijk voor buitenstaanders
- * Manier van codering bepaalt dus wie er baat bij kan hebben.

Kenmerken van de pre-moderne staat(kunde):

- * micro politiek
- * ieder had zijn eigen regels
- * macht was lokaal groot

Kenmerken moderne staat:

- * staatssimplificatie

- * van indirect rule naar direct rule
- * van tribuut naar belasting

In een moderne staat wordt de lokale macht minder omdat je je te houden hebt aan regels.

Hij noemt deze twee tegenstellingen ook wel 'raw' en 'cooked' 'social facts'.

Daarmee bedoelt hij dat de lokale kennis van oudsher aanwezig was in iedere samenleving en ontstaan is door intensief contact met de natuur en mensen, op basis van ervaring.

'Cooked social facts' zijn alleen die aspecten van de samenleving die van nut bleken voor de staatsfunctionarissen en die zijn samengevat tot synoptische feiten (ook wel 'shorthands' genoemd).

Verschil lokale kennis en staatskennis: Lokale kennis is alleen bekend bij bevolking die daar ook woont (in een bepaalde context), staatskennis is meestal algemeen en abstract uniforme standaard en bevolking begrijpt het vaak niet.

Rauwe sociale feiten: complexe aspecten, te divers en complex, als overheid kun je er niet zo mee, dus gaan ze de feiten koken zodat je er mee kunt werken.

Hij benadrukt echter dat er nooit sprake kan zijn van een samenleving die volledig functioneert op basis van *metis* of op legibility. Een middenweg is noodzakelijk.

Fictional shorthands: rauwe kennis moet worden versimpeld daarmee verandert het ook, het is een soort afkorting van de werkelijkheid.

VB van belasting naar grootte niet naar wat een land opbrengt.

synoptisch staatskennis:

Redenen waarom lokale autoriteiten zich tegen door de staat ingezette standaardisering en centralisering verzet:

- * De onleesbaarheid is een probleem van de staat, want zij proberen via simplificatie de samenleving te begrijpen. Voor de bevolking is de staatskennis niet bruikbaar.
- * Het kan nadelige gevolgen hebben voor de lokale machthebbers, omdat het onleesbaar wordt. De zwakke in de samenleving kunnen er van profiteren, want de nationale overheid krijgt meer macht.

Scott onderscheidt vijf karakteristieken van state simplification:

- (1) **interested, utilitarian facts.** er is sprake van observatie van alleen die aspecten van het sociale leven die van nut zijn voor de staat; al het andere wordt genegeerd;
- (2) **documentary facts,** er is vrijwel altijd sprake van geschreven, documentaire (statistische) feiten;
- (3) **static facts.** deze feiten zijn altijd statisch en onveranderlijk, tenzij zij worden bijgesteld (het model wordt echter slechts vervangen door een nieuw statisch model);
- (4) **aggregate facts.** er is sprake van aggregate facts: bruikbare, gecombineerde en opgetelde feiten, bijv. over dichtheden, hoeveelheden, etc.;
- (5) **standardized facts.** onderdanen worden gegroepeerd op basis van overeenkomsten of verschillen: de samenleving wordt gestandaardiseerd.

Deze laatste *standardized facts* komen volgens de volgende chronologische stappen tot stand:

1. het creëren van universele maateenheden of coderingen;
2. elk fenomeen of object wordt geteld en geclassificeerd volgens deze coderingen;
3. het 'creëren' van volledig nieuwe, synoptische feiten over land en volk die de staat direct van nut zijn bij het besturen van het land.

Het proces waarbij gestandaardiseerde feiten vatbaar zijn voor aggregation heeft 3 stappen nodig:

1. Creëren van gemeenschappelijke eenheden van maten of codering.
2. Daarna wordt ieder item wat in een categorie valt geteld en geclassificeerd volgens de nieuwe eenheden.
3. Uiteindelijk krijg je synoptic facts die gebruikt kunnen worden door de overheid.

Het doel van de moderne staat is om de chaos, continue verandering van de sociale realiteit te reduceren tot iets wat meer lijkt op een administratieve net van observaties. Scott suggereert dat vele staatsactiviteiten het doel hebben om de gemeenschap, ruimte en natuur onder hun controle te brengen en gesloten systemen ervan te maken wat goed te observeren en controleren valt.

Scott maakt een duidelijk onderscheid tussen **inside legibility** en **outside illegibility**. Cultuuraspecten als taal, de opbouw van een oude stad, landbouwmethoden, achternaamsystemen zijn binnen de sociale omgeving waarin ze plaatsvinden volkomen begrijpelijk. De lokale bevolking is erin opgegroeid en is niets anders gewend. Van buitenaf, en dus ook voor de staat, zijn deze fenomenen doorgaans echter onbegrijpelijk. Dit is de feitelijke oorzaak van simplificatie. Volgens Scott heeft de simplificatie van de samenleving allereerst een fiscale (economische) reden. Met name ten tijde van de Verlichting werd afgerekend met het klassieke feodale systeem; de staat wilde een eind maken aan het systeem waarbij veel economische macht in handen was van adel die over een bepaalde gemeenschap heerste. Iedereen moest gelijke belastingen betalen. Simplificatie zou daarmee tevens een eind maken aan economische ongelijkheid tussen burgers.

Een andere reden was het fysieke welzijn van het volk. Door bijvoorbeeld iedere burger te registreren en de steden opnieuw in te richten en hygiënisch te maken, konden ziektes worden voorkomen. Denk ook aan inentingsprogramma's, die alleen kunnen geschieden als iedere burger geregistreerd is.

Scott beschrijft, in min of meer chronologische volgorde, **verschillende manieren waarop de staat de wereld om zich heen heeft gesimplificeerd.**

- * **Industrialisering/cultivatatie van de natuur vs. ongecontroleerde bosgroei**
(voorbeeld: de commerciële bosbouw in Pruisen, die geen aandacht had voor de ecologische diversiteit en intrinsieke waarde van het bos)
- * **Het invoeren van universele maateenheden t.b.v. de handel vs. grote regionale verschillen en ongelijkheid, machtsverhoudingen etc.**
(voorbeeld: de Verlichting in Frankrijk, waarbij de invoering van maateenheden en complete culturele revolutie in gang zette, die de volgende stappen rechtvaardigde. Toch bleef er lange tijd een kloof bestaan tussen *le pays légal* en *le pays réel*.)
- * **Het invoeren van een leesbaar systeem van eigendomsrecht van onroerend goed en landbouwgrond vs. een 'communal' systeem van variabele regels en ingewikkelde machtsverhoudingen.**
(voorbeeld: Frankrijk en de adel, Russische dorpen)
- * **Het reorganiseren van de opbouw van steden vs. onsamenvangende straten en ingewikkelde adressystemen;**
(voorbeeld: de reorganisatie van Parijs door baron Haussmann)
- * **De invoering van achternamen ter identificatie van iedere burger vs. verschillende patronieme systemen;**
(voorbeeld: ambachten in Engeland; Spaanse kolonie op de Filippijnen)
- * **De standaardisering van taal, het realiseren van één volkstaal ten koste van regionale talen en dialecten;**
(voorbeeld: Frans nationalisme)
- * **De herinrichting van het land d.m.v. de centralisatie van de verkeersaders richting de hoofdstad vs. geleidelijk ontstane handelsroutes in de provincies.**
(voorbeeld: Franse verkeersaders)

Scott benadrukt vooral de nadelen van simplificatie, maar geeft ook aan dat een samenleving eigenlijk niet kan functioneren zonder vormen van 'vereenvoudiging'. Voordelen waren met name:

- Het beëindigen van (doorgaans geaccepteerde) sociale ongelijkheid op het terrein van landeigendom en maateenheden. Door het gebrek aan centraal gezag werd er vaak gesjoemeld, waardoor er een bevoorrechte elite ontstond;
- De invoering van gelijke belastingen vs. het feodale systeem;
- Het bevorderen van de volksgezondheid, met name door de reorganisatie van steden en de registratie van alle burgers (achternamensysteem);
- De ontwikkeling van liberale grondrechten zoals stemrecht had nooit kunnen gebeuren zonder registratie van elk individu;
- De toename van de veiligheid van de staat doordat de dienstplicht werd gestructureerd en legers gemakkelijker vervoerd konden worden dankzij de reorganisatie van steden.

Enkele belangrijke nadelen:

ac- Synoptische modellen kunnen nooit omvangrijk genoeg zijn om alle aspecten van een samenleving te beschrijven en te gebruiken bij bestuur;

- Gesimplificeerde modellen zijn statisch, in tegenstelling tot de variabele, flexibele en steeds veranderende sociale samenleving. Modellen moeten dus steeds bijgesteld worden;

- De invoering resulteerde vaak in weerstand van burgers en adel, die hun bevoorrechte positie in gevaar zagen komen. De snelheid en het succes van simplificatie en transformatie hangen daardoor direct samen met de macht van de burgers.
- Minderheden op het terrein van taal of cultuur kunnen worden uitgesloten van moderne ontwikkelingen en monddood gemaakt worden; er wordt hen een onbekende levensstijl opgedrongen;
- De synoptische kijk op de samenleving negeert details, waarbij bijvoorbeeld de intrinsieke waarde van natuur of andere objecten verloren gaat. Er wordt alleen gedacht in oppervlakte en opbrengst van grond; niet in religieuze, symbolische of zelfs zeer praktische doeleinden.

Als gevolg van deze nadelen bleef er altijd een kloof bestaan tussen wat Scott **facts on paper** en **facts on the ground** noemt (ook wel *le pays légal* vs. *le pays réel*). Deze kloof manifesteert zich op alle vlakken van simplificatie. Voorbeelden zijn achternamen die op papier (voor belasting of rechterlijke zaken) bestonden, maar in de eigen gemeenschap niet werden gebruikt; lokale maateenheden die werden gebruikt terwijl er een universele maat was ingevoerd; op papier kan een stuk land een individuele eigenaar hebben, terwijl in de praktijk de lokale landbouwmethoden gehandhaafd blijven.

Manier waarop simplificaties en standaardisering de realiteit transformeren:

Mensen worden gedwongen om naar het model te leveren en op een gegeven moment wordt het model de werkelijkheid. Verder kan de werkelijkheid nooit helemaal beschreven hebben.

Redenen waarom de werkelijkheid niet overeenkomt met de simplificatie ervan:

- * de werkelijkheid is te complex
- * de werkelijkheid is veranderlijk er ligt ook een focus ergens op, een doel.

Gevolgen van deze verschillen:

Je ziet dingen over het hoofd en daarmee kun je krijgen dat je een Brasilia krijgt.

internal colonisation: kolonisatie is meestal dat je naar een ander land trekt om te laten zien hoe je behoort te leven en organiseren, hetzelfde gebeurt in een land vanuit de overheid. Veel staatsactiviteiten doelen op het transformeren van de bevolking, de ruimte en de natuur onder hun jurisdictie in een gesloten systeem dat geen verassing kan brengen en dat het beste kan worden geobserveerd en gecontroleerd. De bouwers van de moderne natie-staat beschrijven,

observeren en map niet alleen, maar ze streven ernaar om mensen en de omgeving te vormen naar hun technieken van observatie.

facts on paper: plan op papier van bijv. een stad - **techne**, rationele theoretische kennis, kennis hoe het bedacht is.
facts on the ground: wat er in het echte leven gebeurt en wat een stad leefbaar maakt. - **metis**, lokale kennis uit ervaring
In het plan wat je van te voren maakt neem je alleen de kennis op die je wilt gebruiken, je mist dus kennis en dit kan fout gaan.

state space: de mensen die goed mee doen in de samenleving

'non state space': marges aan de rand van de samenleving. Mensen probeerde steeds meer mensen onder controle van de staat te laten wonen en werken.

Tweede deel

Dat de 'landkaarten' (shorthands) uit vorige hoofdstuk nuance en oog voor detail misten, was op zich niet erg, maar het punt is dat zij details over het hoofd zagen die essentieel waren voor het functioneren van de staat. Transformatieve kracht zit niet in de simplificatie zelf, maar in de macht van degenen die de simplistische blik hanteren (de Staat).

Ten tijde van Verlichting bleef de invloed van simplificatie beperkt doordat de staat nog geen hoogdravende ambities had en geen vermogen om het hele land om te vormen. Er was nog niet voldoende 'fijne' administratie, gecentraliseerde macht of gedetailleerde kennis. Rampzalige hervormingen van de staat werden allemaal uitgevoerd door leiders met ambitieuze, utopische plannen: High Modernist Ideology.

Van 1830 – 1^e WO: geassocieerd met industrialisatie in West Europa en Amerika.

High Modernist Ideology kwam in zowel linkse als rechtse kringen voor.

Was vaak het werk van progressieve, revolutionaire elites. Deze hadden de grootste wens om de bevolking iets nieuws te bieden en een eind te maken aan fouten uit het verleden. Utopische ambities zijn in zichzelf niet slecht; het gaat pas fout als de uitvoerders lak hebben aan mensenrechten of democratie en die dus al hun macht zullen gebruiken om het te verwezenlijken (zie vier elementen).

Simplificaties, beschrijvingen noemt Scott **descriptions**; de transformatie van de staat op basis van die beschrijvingen noemt hij **perscriptions** voor een nieuwe gemeenschap. Dit is een duidelijk onderscheid, waarbij de elementen wel in elkaars verlengde liggen.

De stap van description naar perscription was een opzettelijke stap. Simplificatie diende niet alleen ter verbetering van bepaalde condities, maar droegen bij aan het vormen van een nieuwe **cultural unity**: de eenheidsstaat die de bevolking opvoedt en barbaarse gebruiken onderdrukt. Aanvankelijk eerst het vergroten van de staatsinkomsten; later werd het welzijn van de bevolking een doel op zich. Beiden lagen ook in elkaars verlengde: een welvarende bevolking met meer vaardigheden zou vanzelf de belasting, dienstplicht etc. ten goede komen.

Voorwaarde voor deze verandering: de gemeenschap zien als een object dat losstaat van de staat en wetenschappelijk beschreven kan worden (universele toepassing van modellen). Men kon de samenleving dus vormgeven, net als het bos. Vroeger werd gemeenschap gezien als vast gegeven, dat zichzelf vormgaf onder toeziend oog van de staat. Nu: actief management.

Paradox van het herscheppen van sociale leven: het lijkt juist in strijd met het idee van modernisme omdat het het natuurlijke proces van verandering tegengaat. Men wilde sociale veranderingen niet tegengaan, maar een maatschappij creëren die zo min mogelijk zo 'wringen'.

Kenmerken van high modernism in 19^e eeuw

1. Radicale breuk met geschiedenis en traditie.

Alle sociale gebruiken die niet gebaseerd zijn op wetenschappelijke rede, moeten worden heronderzocht of genegeerd. Gevolgen:

- 1) alleen degenen met genoeg wetenschappelijke kennis om deze sociale orde te begrijpen en te bewerkstelligen, zijn geschikt als leider.
- 2) Iedereen die zich niet aan deze wetten houdt, wordt opgevoed of aan de kant gezet.

2. Waardeloos maken of verbannen van politiek

Politieke motivatie staat in de schaduw van wetenschappelijke grondslagen, dus kan de politiek de ideologie alleen maar kwaad doen. Ideologues waren vaak wel democratisch 'als persoon', maar dit strookte niet met hun modernistische idealen.

3. Hoeksteen van ideologie: het overheersen van de natuur, zodat deze de mens tot dienst is en veiligheid biedt.

De introductie van machinerie en industrie was de oorzaak van de kapitalistische inkomensverdeling en voorts van de socialistische reactie van Marx.

Gevolg; veel geld en mankracht nodig om de natuur te temmen (Panamakanaal); de staat moet dus autoritair optreden.

4. Uitsluitend nadruk op de toekomst

Er moet afgeredend worden met het verleden; de toekomst is een leeg platform om een betere toekomst op te bouwen. Vertrouwen op visuele beelden van een voortdurende lineaire vooruitgang naar een totaal andere toekomst. De voordelen op de lange termijn rechtvaardigen de vele offers die op de korte termijn gemaakt en opgedrongen worden. De toekomst is bekend en bereikbaar.

5. Wordt het meest gedragen door degenen die er het grootste voordeel uit halen

Machthebbers, planners, engineers winnen aan macht, status en rijkdom. Grote verantwoordelijkheid voor het slagen van grote projecten van social engineering. Machthebbers moeten bereid zijn offers te maken. Heersende elite werpt zichzelf op als vertegenwoordigers van de utopische denkbeelden van hun landgenoten. Deze nadelen van high modernism zijn allen autoritair van karakter en komen vrijwel allemaal voort uit het idee dat men op grond van wetenschappelijke wetten iets over sociale veranderingen kon zeggen.

Als we high modernism in de historische context plaatsen, zien we dat staten soms geen andere keuze hadden dan deze weg. Vaak stonden lokale gebruiken, een starre publieke opinie en bijgeloof belangrijke ontwikkelingen op het gebied van hygiëne, volksgezondheid, onderwijs etc. in de weg. We hebben ook veel vruchten geplukt van het modernisme.

Ook: vrijwel elk high modernist project werd uitgevoerd uit naam van en **met behulp van burgers** die bescherming nodig hadden. Scott weet dus ook de voordelen van high modernism te noemen. Hij stelt dus dat het in zekere zin noodzakelijk was en dat het op zichzelf niet slecht is.

High modernism in de 20^{ste} eeuw

High modernism heeft kunnen groeien dankzij oorlogen en economische depressies in de 20^{ste} eeuw. Tweede Wereldoorlog sommeerde zelfs liberale landen als VS en GB om de gemeenschap strak te organiseren (war mobilization). Na de oorlog viel het opbouwen van het land ook ten prooi aan strakke sociale planning.

Geboorte van 20st century high modernism was tijdens opbouw voor WO I. Hoofdfiguur: Walter Rathenau. Zeer snelle industrialisatie, gebruik van grondstoffen. Menselijke arbeid werd gelijk gesteld aan machinerie: sociale problemen van werkers werden omgezet naar geïsoleerde problemen m.b.t. technologie. Dit veroorzaakte het 'productivisme'.

Deze ideologie werd breed gedragen door elites uit alle politieke richtingen. Dit kwam met name doordat men dacht dat het productivisme een technologische oplossing voor de klassenstrijd was. Productiecijfers zouden groeien, klassen zouden samenwerken en (voor links) de oppermachtige kapitalist zou vervangen worden door een staatsfunctionaris.

Productivisme:

- 1) Het elimineren van sociale en economische crises
- 2) Uitbreiden van productiviteit m.b.v. wetenschap
- 3) Het 'vereren' van technologie

Ook wel technocratie of Taylorisme genoemd (Frederick Taylor: in Amerika werd mens als machine gezien)

Deze ontwikkelingen hadden niets met ideologie te maken, maar hadden een puur praktische oorzaak. Het rationalisme en de samenwerking tussen fabrieken en de staat waren met name noodzakelijk in WO I.

Lenin maakte gebruik van Taylorisme en de Duitse oorlogsopbouw, die hij zeer bewonderde. Hij zag in deze manier van strakke sociale planning en de optimalisering van productie een mogelijkheid voor een socialistische staat. Het enige verschil was dat de macht in dit systeem overgedragen moest worden aan vertegenwoordigers van de arbeidersklasse. Lenin gebruikte dus een in essentie kapitalistische werkwijze en nam daaruit alles over dat met zijn ideeën overeenkwam.

Ondanks het autoritaire karakter zijn er **3 factoren die het high modernism hebben belet volledig te worden uitgevoerd:**

- * Het geloof in een privé-sfeer waarin de autoriteiten niet mogen ingrijpen, zoals gezondheid, seksualiteit, etc.
- * De complexiteit van de liberale economie. Het was onmogelijk voor de staat om alle ins en outs van de economie van een land te kennen. Zodoende kon er geen strikte hiërarchische structuur ingevoerd worden.
- * De macht van het volk, die tot uiting kwam via instituten die het volk vertegenwoordigden. In zekere zin heeft de democratie de invoering van het high modernism tegengewerkt. Een hongerprobleem, zo betoogt Scott, wordt bijvoorbeeld zelden door de autoriteiten zelf kenbaar gemaakt, maar moet via het protesterende volk onder de aandacht gebracht worden, zodat de politici 'uit eigenbelang' het probleem oplossen. Als zij dit niet doen, worden zij het slachtoffer van de publieke opinie omdat niemand meer op ze stemt.

De High-Modernist City: Le Corbusier

Le Corbusier : dé vertegenwoordiger van modernist urbanism, het ontwerpen van moderne steden. Ontwierp zowel in de Sovjetunie als in het Westen: bewijs van breed gedragen ideologie.

- Steden werden ontworpen om een krachtige visuele impact als *vorm* te hebben.
- Vogelperspectief wordt gebruikt om prestige uit te stralen
- Steden bezitten totale neutraliteit; Le Corbusier hield geen rekening met lokale geschiedenis, tradities, gebruiken, etc. die een locatie uniek maakten: platonic grandeur.
- Steden ontworpen vanuit 1) functioneel-wetenschappelijk oogpunt en 2) esthetisch oogpunt.
- Er werd afgerekend met het vervuilde, chaotische karakter van Europese steden rond de eeuwwisseling (19^e – 20^{ste})

Le Corbusier zag geometrie als een manifestatie van de menselijke geest. Hij was ervan overtuigd dat rechte lijnen ervoor zouden zorgen dat een mens niet meer in de war zou raken. In ouderwetse steden kruisen allerlei wegen elkaar en zijn er miljoenen mogelijkheden. De menselijke geest kan slechts enkele mogelijkheden verdragen, anders verliest men controle. Daarom is de rechte lijn gelijk aan sociale controle. Le Corbusier slaagde er volgens Scott niet in om zijn liefde voor rechte lijnen te koppelen aan de autoriteit van de machine. De machines waaraan hij refereerde gebruikten veel vaker ronde vormen (wielen etc.). In de wetenschap is elke vorm, niet alleen een rechte, geometrisch correct. Zijn liefde voor rechte lijnen was dus puur esthetisch.

Standaardisatie: Volgens Le Corbusier moest een stad verdeeld worden in delen die elk slechts één functie hadden (werk, recreatie), zodat eenduidige planning en simplificatie mogelijk werden. De minimalisering van mogelijkheden staat gelijk aan de synoptische blik uit H1. (the death of the street)

Oude steden: toeval

Nieuwe steden: wetenschappelijke zekerheden

- Stad staat gelijk aan fabriek: in verrotte oude steden was de fabriek de enige vorm van sociale orde
- Bovenstaande scheiding ging samen met scheiding in hiërarchie: in het midden van de stad 'de hersenen', de centralisatie van alle kennis.
- Zowel de fabriek als de stad worden door één brein gecreëerd én actief bestuurd.
- Het centrum bestuurt de stad; de stad bestuurt het land.
- Instructies lopen van centrum naar periferie, nooit andersom.

Het Hoofd is geen strenge autocraat, maar een soort filosoof-koning die een monopolie op de waarheid heeft. Le Corbusier dacht onvervangbare autoriteit te kunnen claimen op basis van wetenschappelijke feiten.

Er is één unieke, volledige oplossing voor de problemen bij het plannen van steden: er zijn geen compromissen mogelijk. **Technocratie** = het idee dat deze problemen een eenduidige oplossing hebben, die de planner kan *ontdekken en uitvoeren*.

Democratisch besluit zou alleen maar verder van de universele waarheid voeren. Alle sociale fenomenen worden weggeveegd: er is sprake van een dictatuur van de planner.

Menselijk geluk = deel uitmaken van een geordend geheel, je realiseren dat je een bijdrage levert aan de 'fabriek'.

- Status bepaalde waar en hoe je woonde;
- Menselijke behoeften waren eenduidig en voor iedereen gelijk;
- Culturele of sociale behoeften werden genegeerd;
- Het volk had niets te zeggen over deze plannen;
- Krottenwijken moesten verdwijnen omdat 1) zij niet esthetisch verantwoord waren en 2) een bron van rebellie waren.

Brasilia: het schoolvoorbeeld van een high modernist city die van de grond af gebouwd is.

Brasilia staat tot Sao Paulo als scientific forestry staat tot het bos.

Het ontwerp van Brasilia maakte een eind aan 'de straathoek, hét punt van sociale bijeenkomst'. Het zorgde wél voor meer veiligheid (mobilisatie, scheiding van verkeer) en maakt een eind aan bijv. files. Het ontwerp van de woongebieden was in strijd met elk concept van individualiteit. Elk blok appartementen is hetzelfde, wat juist tot meer verwarring leidt. Het streeft zijn doel voorbij doordat het niet beantwoordt aan de diepere menselijke behoefte aan een thuis. (vb: kindertekeningen)

Macro-order vs. micro-confusion:

Universeel uitzijnde blokken huizen zijn 'van bovenaf', voor degenen die het moeten beheersen en administreren, goed leesbaar. Voor de bewoners die in de stad moeten navigeren is het echter volstrekt onbegrijpelijk of moeilijk onder de knie te krijgen. Men heeft behoefte aan 'landmarks'. Hier bekijkt Scott het idee van 'inside legibility' en 'outside illegibility' vanuit het tegenovergestelde perspectief: nu is het probleem van 'illegibility' verschoven van de overkoepelende staat naar de burger 'onderop'. Scott: praktisch gebruik van de stad neemt juist af door het opdringen van systematische rationaliteit. Praktisch gebruik was echter niet het utopische doel van de planners. Ook de fysieke grootte van de rechtlijnige pleinen en gebouwen lijkt het vogelperspectief van de staat te bevestigen. Voor een mens is de architectuur te groot om in te leven, de pleinen worden leeg en onpersoonlijk; vanuit de lucht (de Staat) is het echter te overzien (utopian miniaturization: de absolute leider die over een maquette gebogen staat).

Brasilia ging niet als gepland:

- Betrokkenen kwamen in opstand (er werd niet voldaan aan element 4 van Scott, R.A.)
- Faciliteiten voor werkers waren niet goed
- Werkers die door de president werden geroemd als 'helden van het nieuwe Brazilië' eisten een substantieel woongedeelte en een hoeveelheid overheidsdiensten in ruil voor hun werk aan de stad, waardoor in 1980 de meerderheid van de inwoners in wijken woonde die nooit gepland waren.
- Er ontstonden 'echte', ongeplande wijken, verdeeld in rijk en arm, die het geplande deel als het ware in leven hielden.

Ook Chandigarh in India werkte niet zoals gepland; ook daar ontstond aan de randen (*periphery*) een ongeplande stad van armen.

Jane Jacobs Vergelijkt steden met legers: een stad als Brasilia is een leger in opstelling, maar zonder dynamiek. Een 'echte', schijnbaar ongeorganiseerde stad is een leger in gevecht. Het ziet er misschien ongeregeld uit, maar het doet nog steeds wat het moet doen.

De grenzen van autoritair hoog modernisme

De collectivisatie in de Sovjetunie werd een mislukking, maar niet alleen door het begrip 'high modernism' op zich. Ook veel andere invloeden betekenden de ondergang van het systeem, zoals het obsessieve karakter van Stalin, enkele miscalculaties, de dienstplicht in WO II en het weer. Voor veel taken kunnen 'centralized high modernist solutions' de

beste oplossing zijn. Ruimtevaart, transportregelingen, inenting, vliegtuigbouw (in feite alle machinale lopende bandindustrieën) hadden nooit kunnen ontstaan zonder een Tayloristische inslag. Deze ondernemingen hebben een grote organisatie met een strakke beheersing door professionals nodig. In veel gevallen zijn high modernist solutions echter niet te beste oplossing.

Metafoor uit de Sovjetlandbouw: graan kan prima machinaal verbouwd worden; het kan wel een stootje hebben, je hoeft er niet vaak naar om te kijken en het kan massaal groeien (proletarian crop). Een raspberry heeft daarentegen veel zorg nodig (petit bourgeois crop). Hiervoor is lokale kennis m.b.t. de plant en de grond vereist. Deze 'tere' plantjes kunnen wel verbouwd worden door grote moderne organisaties, maar dan moeten het wel organisaties zijn die bereid zijn er veel zorg en tijd in te steken. Zo is het ook met staten.

Compulsory Villagization in Tanzania

Verplaatsing van boeren naar dorpen was een 'softere' versie van het autoritair hoog modernisme in de Sovjetunie.

Overeenkomsten tussen Tanzania en USSR:

- The logic of improvement. De bevolking moest 'vooruit' geholpen worden door de bouw van scholen en ziekenhuizen en het introduceren van schoon water. Dit was het hoofddoel van de Tanzaniaanse regering o.l.v. Nyerere.
- Versterken van politieke controle op de boeren en het promoten van efficiëntere landbouwmethoden (kortom: geld). Bureaucratisch management.
- Esthetiek: men verwacht sociale orde met visuele orde. Dit is een quasi-religieus geloof in een voorstelling van orde, zonder dat er gedacht wordt aan de efficiëntie.
- In beide gevallen draaide het plan op een mislukking uit, in ecologische en economische zin.

"The most important fact about social engineering: its efficiency depends on the response and cooperation of real human subjects. If people find the new arrangement, however efficient in principle, to be hostile to their dignity, their plans, and their tastes, they can *make* it an inefficient arrangement." (p. 225)

Colonial High-Modernist Agriculture

Koloniale overheersing was altijd bedoeld om de kolonist voordeel te bieden. Dit maakt dat kolonialisme vaak een 'extreme' vorm van autoritair hoog modernisme laat zien, in de zin dat lokale kennis geminacht wordt ten gunste van moderne, machinale plannen. De Britten in Tanzania waren er oprecht van overtuigd dat hun wetenschappelijke methoden beter waren dan de logische methoden van de boeren zelf. **Authority of experts vs. 'mere practitioners.'** Gedreven door "the technical imagination of what might be possible".

Lower Shire Valley Project ging fout om twee redenen:

- Men werkte met een statisch (freeze-frame) model dat universeel werd geacht en werd toegepast op de volledige (ecologische dynamische) vallei;
- Men behandelde de boeren met precies zo'n soort model: elke boer zou dezelfde opbrengsten, technieken en gewassen willen (**link** met burgers in de steden van Le Corbusier!). Men negeerde familieomvang, de rol van gender in werkverdeling en bijbanen.

Deze twee elementen geven precies de grenzen van AHM aan.

Level of abstraction: alles van bovenaf gezien (helikopter): de metafoor van de drie Amerikaanse planners die binnen 2 weken een landbouwcollectivisatie 'planden' in een hotelkamer in Chicago.

Improved farming na koloniaal bewind

Aanvankelijk goede bedoelingen; Nyerere sprak zich uit tegen dwang om in dorpen te gaan wonen. Enkele jaren later, toen mislukking dreigde, veranderde dit geleidelijk in een order. Het wonen in dorpen werd gelijkgesteld aan economische vooruitgang, technologie en een beter leven in het algemeen. De autoriteiten moesten dicht bij de mensen staan en veel kennis hebben, maar de mensen niet naar hun mening vragen. Bij verplaatsingen werd geen rekening gehouden met de grond en weersomstandigheden in de nieuwe gebieden; ook de tijdelijke verplaatsingen o.b.v. de seizoenen van de boeren werd genegeerd. Een 'mooie' term met een specifieke betekenis in een gebied (bijv. gestroomlijnd) wordt gegeneraliseerd en toegepast op situaties waarin het meer een visuele betekenis dan een wetenschappelijk doel krijgt. Dit was het probleem in zowel Tanzania als de steden van Le Corbusier.

De drang naar efficiëntere landbouw zorgde ervoor dat de staat de meeste opbrengsten opeiste. Dit gaf de landbouw een verplicht en toekomstloos karakter, wat weer leidde tot opstand of in elk geval nalatigheid van de bevolking. Men begon zijn eigen 'private crops' te verbouwen en verborg deze voor de regering (le pays réel; de ongeplande stad aan de rand van Brasilia).

Uiteindelijk was de regering van Nyerere niet anders dan het koloniale bewind: De boeren en hun methoden werden gezien als achtergebleven, economisch onverantwoord en inefficiënt. "Zij waren de problemen en de experts in overheidssdienst waren de (wetenschappelijke) oplossing." Wereldbank droeg bij aan de illusie dat het land alleen zou 'overleven' als zij technologische vooruitgang boekten. Autoritair sociaal engineering beschouwt natuur en menselijke ondergeschikten als functies (nummers) in administratieve routines. Dit negeren is inherent aan high-moderne campagnes.

2 kenmerken:

- functionarissen herinterpreteerden de doelen van de campagne om meer resultaten te boeken, zodat ze hun leiders tevreden stelden;
- men stelde de interpretatie van de campagne bij naar gelang de eigen belangen.

Er was onder overheidsfunctionarissen en planners een sterke competitiedrang om in de smaak te vallen bij de regering. Neyerere verergerde dit door de nadruk te leggen op cijfers en vooruitgang. De campagne mislukte vooral door de arrogante, hoog modernistische opvatting dat de overheid een monopolie op kennis van de landbouw bezat en dat zij het recht hadden deze kennis op te dringen aan de bevolking. De uitvoering van autoritair high modernism werd in Tanzania enigszins ingeperkt door de economische en technologische 'armoede' van de regering in verhouding tot bijv. de Sovjetunie. Daarnaast was een groot deel van de bevolking in staat tot weerstand en tactische methoden om de opdrachten te negeren. Aan het vierde element van Scott werd dus niet helemaal voldaan.

Ethiopië

Het verplaatsen van boeren verandert hen van lokaal gespecialiseerde 'professionals' met veel kennis van de grond, in onvaardige, onbekende werkers in een vreemd gebied. De enige functie die zij toen nog hadden, was die van monddode, neutrale arbeider. Het verplaatsen zorgde er ook voor dat boeren veel ontvankelijker werden voor hongersnood. Voorheen waren zij namelijk afhankelijk van de steun van hun verwanten (bijv. door *reciprocity*) in ecologisch moeilijke tijden. Door de sociale banden te verbreken, schreef de regering in feite het doodvonnis van de boeren én uiteindelijk van zichzelf.

Kritiekpunt op zienswijze van Scott

P. 245: Scott stelt dat het doel van villagization het economisch en politiek 'controleren' van de samenleving was. Dit is in tegenspraak met zijn historische schets, waarin hij aangeeft dat het aanvankelijke doel de 'opvoeding' van de bevolking was. Scott geeft toe dat Nyerere in zekere zin het beste voorhad met de boeren en het land betere sociale en economische voorzieningen wilde bieden. Scott zegt dat dit het hoofddoel was.

Het lijkt er dus op dat Scott aan het eind van zijn betoog alle neuzen toch weer de 'pessimistische', nogal paranoïde kant op wil krijgen door te zeggen dat het allemaal om het geld en de macht ging.

Conclusie

Het conflict tussen staatsplanners en burgers werd door de machthebbers gezien als een strijd van wetenschap tegen religie; vooruitgang tegen duisternis; rationaliteit tegen bijgeloof. In eerste instantie slaagden de uitvoerders van high modernist schemes er niet in om hun **bevolking** te dienen;

vervolgens faalden ze ook in hun opzet **zichzelf** te dienen met een leesbare, productieve staat.

Het genereren van veel inkomsten via een leesbare staat kan bestaan zonder de bevolking te dienen, bijvoorbeeld doordat het verbreken van sociale banden de mogelijkheid van collectief proces ontnemt, maar dit houdt niet lang stand.

De paradox van het hoog modernisme

High modernist schemes zijn gebaseerd op een groot vertrouwen in wetenschappelijke kennis en vooruitgang. De paradox is dat de high modernist ideology eigenlijk helemaal niet wetenschappelijk is, dat wil zeggen, het richt zich niet of nauwelijks op empirische gegevens en weigert van het aanvankelijke concept af te wijken (er is dus geen sprake van het 'testen' van theorieën, falsificatie, etc.). Het is eerder een soort religie met een sterk esthetisch ideaal. Het geloof in grote fabrieken, collectieve landbouw, machines, etc. is volgens Scott hoofdzakelijk esthetisch. Deze visuele esthetiek is gebaseerd op wetenschappelijke feiten (rechte lijnen etc.) en *daarom* wijkt het niet van het concept af. In feite had de boer de meeste 'empirische' zienswijze van beide partijen, omdat zijn manieren van doen gebaseerd waren op ervaring met de ecologische omstandigheden etc. Dit zijn empirische feiten. Machthebbers gebruikten dit esthetische ideaal om hun eigen macht en historische doel zeker te stellen: zij zagen zichzelf als vertegenwoordigers van wat er modern en ontwikkeld uitzag.

Deze paradox is volgens Scott de hoofdoorzaak van het falen van veel high modernist schemes.

Work-to-rule strike: werknemers gaan precies de formele regels volgen om aan te tonen dat het werk daardoor stil komt te liggen. Geen enkele organisatie of sociale structuur kan gemanaged worden met één pakket formele regels.

Thick vs. thin cities, languages, etc.: elke sociale structuur die geregeerd en getransformeerd wordt door formele regels alleen, zal oppervlakkig en niet-functioneel worden. In plaats daarvan is een 'thick' city, language etc. het product van eeuwenlange ervaring en veranderingsprocessen. Voorbeeld: Esperanto.

Miniaturization

De transformaties van AHM brengen weerstand met zich mee: 'stubborn social realities and material facts' (p 257).

Twee oplossingen: - negeren
 - terugtrekken en 'miniaturiseren': helemaal opnieuw beginnen en de onderdanen eventueel wegnemen uit eigen omgeving, het verbreken van sociale banden.

Veel staten hebben als reactie op weerstand een kleinschalige, utopische sociale ruimte gecreëerd om hun hoogmodernistische idealen wél uit te kunnen voeren (dorpen in Tanzania, Brasilia). Ook wel: 'focal point approach'. Doel: een duidelijk gespecificeerd **experimententerrein** creëren waarin het aantal variabelen geminimaliseerd wordt. Hoofdkenmerk is dat het gemakkelijker is voor een staat om helemaal opnieuw te beginnen dan om een bestaande plek volledig te transformeren. In dit kader worden moderne, symbolische hoofdsteden ontworpen.

Eigenschappen van miniaturization:

- de concentratie/samentrekking van het punt van aandacht
- een manier van omgaan met een realiteit die te groot is om te bevatten: landkaart
- de grote, substantiële doelen die een staat stelt, zijn moeilijk te meten. Daarom wordt er gemeten in 'dunne', gesimplificeerde statistieken. In grotere zin leidt tot de schepping van 'microenvironments of modernist order' (p. 258).

Grootste fout als gevolg van miniaturization: het 'voorbeeldminiatur' verwarren met de grote realiteit daarbuiten.

9. Thin Simplifications & Practical Knowledge

Paradox:

Als een samenleving gedwongen wordt te leven volgens een opgelegde formule (bijv. in een geplande stad), ontstaan er vanzelf 'illegale' activiteiten die geheel buiten de plannen vallen, maar die in de intrinsieke behoeften van de burgers voorzien. Deze informele activiteiten of instituten, zoals een 'randstad' aan de geplande stad vast, kunnen zulke grote vormen aannemen dat juist deze ongeplande activiteiten het geplande concept staande houden. De burgers zorgen er op deze manier voor dat de geplande stad overeind blijft, omdat het zonder die informele activiteiten nooit had kunnen voortbestaan.

De ideologie wordt dus in stand gehouden door ervan af te wijken!

"Formal order ... is always and to some considerable degree parasitic on informal processes, which the formal scheme does not recognize, without which it could not exist, and which it alone cannot create or maintain." (p.310)

Autoritaire hoogmodernistische staten negeren en onderdrukken praktische kennis die het sociale systeem nodig heeft om te functioneren. Doel: conceptualiseren van die kennis.

Metis

Een methode om lokale kennis te vergelijken met algemene kennis van de staat.

"Adapting quickly and well to unpredictable events – both natural ... and human events ... - and making the best out of limited resources." (p. 315)

"A wide array of practical skills and acquired intelligence in **responding to a constantly changing** natural and human environment." (p. 313)

Metis is dus van kracht in de relatie tussen de mens en natuurkrachten, maar ook tussen mensen onderling (en dus in sociale systemen).

Metis (lokale kennis) is niet of nauwelijks universeel toepasbaar. Het vertelt ons alleen iets over de omgeving waarin het wordt toegepast. Als de natuurlijke en/of menselijke omstandigheden in een andere situatie vergelijkbaar zijn, kan het wellicht worden gegeneraliseerd. In de regels zijn mensen met specifieke kennis van een gebied **locally superior**.

Lokale kennis is precies zo economisch en nauwkeurig als het moet zijn voor het specifieke probleem in kwestie.

Metis is impliciet en gestoeld op ervaring.

Metis omvat tevens het toepassen van *rules of thumb* (formeel kennis) in een tastbare, concrete situatie, en weten wanneer je het zonder die regels moet stellen en moet improviseren.

De formele regels zijn ontstaan uit de dagelijkse en historische ervaring van praktische gebruiken; niet andersom. (hetzelfde is het geval met taal: grammatica zijn ontstaan uit dagelijkse spraak) Staat 'kent' alleen de grammatica, maar spreekt geen coherente zinnen.

Geschiedenis

Techne = exacte wetenschappelijke kennis in de vorm van wetten; een totaal andere orde dan metis. (vergelijkbaar met vaste wetten in de natuurwetenschappen)

Pure wetenschap (m.n. geometrie en wiskunde) werken met deze regels, maar de wetenschap kan nooit volledig worden 'uitgevoerd', er kunnen geen nieuwe ontdekkingen gedaan worden als men zich alleen maar aan de regels houdt. Techne legde zichzelf van oudsher zelfbedachte grenzen op, waarbinnen het moeilijk was om tot nieuwe ideeën te komen.

Plato: streven om universele wetten toe te kennen aan menselijke emoties (bijv. liefde). Het abstraheren van gevoelens: een algemeen concept "liefde", met een eigen identiteit, bestaand buiten de liefhebbende personen (vergelijkbaar met **positivisme** in antr.logie; externe onwijzigbare werkelijkheid)

Verlangen naar rationeel denken > de wetenschappen die het minst werden beïnvloed door persoonlijke inslag of variatie (en dus metis) werden gezien als de puurste en 'beste' wetenschappen. Dit omdat zij bestaan als 'realms of pure thought': er hoeft geen link met de werkelijkheid gelegd te worden. Alles is in model te gieten: zelfs toeval werd meetbaar gemaakt.

Socrates geloofde dat filosofie een zaak van metis was.